

Nečtiny

Kraj: Plzeňský

Správní obvod: Kralovice

Nadmořská výška: 478 m n. m.

Počet obyvatel: 615

Adresa URL: www.nectiny.cz

Okres: Plzeň-sever

GPS souřadnice: 49.974836N, 13.164626E

První pís. zmínka: 1169 (853 let)

PSČ: 331 62

Historie obce Nečtiny

Nejstarší zpráva o Nečtinech pochází z r. 1169, když Vladislav II. daroval Johanitům Manětín "až k hranici nečtinské". Ves tehdy náležela vladykům z Nečtin, kteří měli zřejmě v místech dnešního kostela tvrz a ovládali "nečtinské zboží" až do konce 13. století, kdy jej prodali králi Václavovi II. Nečtiny se poté staly majetkem českých králů.

Snad okolo r. 1330 byla ves Nečtiny proměněna v komorní městečko, které bylo králey často zastavováno. Proto také přechází Nečtiny na Oldřicha Pluha, který byl finančníkem krále Jana Lucemburského.

Ten jako držitel i blízkého Rabštejna staví asi 1 km jižně od vsi hrad nazývaný pro svou rozlehlost dřívě Breitenstein (česky široký kámen). Nahrazuje jím původní menší tvrz a hrad se stává střediskem menšího panství k němuž vedle městečka patřilo i několik okolních vsí a rozsáhlé lesy. Oldřich také, snad roku 1396, získává pro Nečtiny, "ves ležící pod hradem Preitenstein", městská práva.

Nečtiny s Preitensteinem vykupuje zpět ze zástavy kralevic Karel. Dle pozdějšího zákoníku Maiestas Carolina sice neměly být již zastavovány, ale k zástavám panství, městečka či hradu docházelo i nadále.

Ze známějších držitelů můžeme jmenovat Zbyňka z Kočova, který r. 1434 nákladně opravil hrad. Při sporu s Petrem Bradou z Nekmíře byl však hrad pobořen a městečko vypáleno. Nečtiny opět poklesly na pouhou ves.

Roku 1441 získávají Nečtiny rod Gutštejnů. Obnovují hradu Preitenstein, z něhož učinili své hlavní sídlo. Po sporech s králem r. 1506 se Gutštejnové bouří a jako podrobení musí za trest vrátit Nečtiny královské komoře. Teprve roku 1511, po husitských válkách zcela zničené Nečtiny, král Vladislav Jagellonský povyšuje opět na městečko, a to včetně obnovy jeho městských práv. Navíc povoluje týdenní trhy. Městečko obdrželo také vlastní znak - půlený modročervený erb s branou lemovanou dvěma věžemi stříbrné barvy. Uvnitř stojí rytíř s kopím.

Obnovené městečko Nečtiny se za Ferdinanda I. dostává opět do zástavy. Nový držitel Hanuš Pluh z Rabštejna zakládá navíc pod Preitensteinem další sídlo, které získává rovněž statut městečka.

Nečtinští však rozvoj této konkurenční osady úspěšně brzdí, takže Nové Městečko, jak se sídlo nazývá, nikdy nedosáhne důležitosti a rozvoje, jak předpokládají jeho městská práva. Po Hanušovi smrti dědí Nečtiny synovec Kašpar, kterému jsou ovšem jako zastánci Lutherova učení a vůdci poraženého vojska povstaleckých stavů r. 1547 Nečtiny konfiskovány.

V letech 1549 - 1623 vlastní nečtinský statek Gryspekové z Gryspachu. V té době je statek alodiální (svobodný, šlechtický). Historie panství je nyní spjata především s Floriánem Gryspekem, držícím od r. 1557 dědičně i hrad. Gryspekové staví pod hradní zříceninou nový renesanční zámek jako své vedlejší sídlo.

R. 1603 získává panství Bohuslav Gryspek a potvrzuje městu jeho privilegia. Navíc přidává právo svobodného obchodu s obilím, solí, železem a smolou, právo svobodného kšaftu a udělil mu v trvalé vlastnictví pivovar. R. 1610 získává mladý majitel potvrzení zmíněných výsad u Rudolfa II. a navíc je mu přidáno právo na jeden koňský trh ročně.

V období po Bílé Hoře, v r. 1623, byly Nečtiny zabaveny korunou za odboj Bohuslava při povstání českých stavů proti Ferdinandovi II. Také nečtinští měšťané, horliví protestanti, utrpí velké ztráty, když přichází o všechny privilegia.

R. 1623 pak byly prodány rytíři Hertlovi z Leitersdorfu. Tomu se podaří ze zjištěných důvodů získat městu privilegia již v r. 1627. Později, r. 1637, jsou Nečtiny spjaty poprvé s Kokořovci, když byly prodány Dorotě Polyxeně Kokořovské ze Žlutic (dle jiných pramenů Jiřímu Petrovi Kokořovci).

Kokořovci nutí nečtinské měšťany k vyšším robotám, ti se ale bouří. Po jejich druhém povstání jim proto odebírají i proti vůli císaře městská privilegia, a to na celých 60 let. Nečtinští neuspěli ani při velkém nevolnickém povstání roku 1680. Teprve r. 1726 městečko získává své výsady zpět, ale z obavy před jejich odejmutím ukládá nejcenější privilegia až do konce r. 1781 u plzeňské městské rady. Kokořovci ovládají panství až do r. 1799, kdy vymírají po meči.

Za jejich vlády je např. obnoven kostel sv. Anny (r. 1655-57 vybudovaný Václavem Adamem Kokořovcem), v letech 1750-52 vzniká kostel sv. Jakuba Většího ve své dnešní podobě, a to zásluhou Marie Karoliny. Možno zmínit i založení špitálu v sousedství kostela sv. Anny Josefou Kokořovskou (r. 1786).

Rozšiřuje se i panství Nečtin, když Kokořovci zakládají r. 1670 ves Plachtín. Také se přestavuje se a rozšiřuje zámek. V jeho areálu vyrůstá pivovar (založený r. 1683). V Březíně r. 1722 je vybudován barokní kostel sv. Bartoloměje.

Roku 1814 získávají dědictví rodu Kokořovců neteře Františka Kokořovce Antonie a nakonec Josefa provdaná za Antonína Lažanského.

Nový rozkvět Nečtin nastává až po roce 1839, když je kupuje Emanuel Mensdorf- Pouilly. Jeho syn Alfons z nich vytváří rodové sídlo.

V letech 1855-58 nechávají přestavět nečtinský zámek do novogotického stylu. Rovněž je přestavěna např. renesanční radnice do barokního slohu, staví se i nový hospodářský dvůr na Hradě, který je přesunut od zámku do jeho dnešní polohy. Nedaleko obce Plachtín zakládají významnou sklářskou huť zvanou Josefinina (preitensteinská sklárna), která existuje v letech 1824-1896. Mensdorfové též zakládají r. 1841 dvě nové vsi, Leopoldov a Jedvaniny (dříve Mensdorf). Vláda feudálního rodu Mensdorfů končí rokem 1945.

V předválečném období byly Nečtiny osídlené převážně německým obyvatelstvem. V protektorátním období jsou součástí Německé říše (Sudety).

Po 2. světové válce byly na základě Benešových dekretů původní obyvatelé vysídleni a území je postupně zalidňováno převážně českým obyvatelstvem. Rok 1945 - 1989 je obdobím socialistické vlády.

